



INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
BEDANKT	5
INHOUDSOPGAVE	7
DE MAKERS	14
1. INLEIDING	21
2. DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	25
2.1 Inleiding	25
2.2 De wet maatschappelijke ondersteuning	25
2.3 De verordening maatschappelijke ondersteuning	26
2.4 De beoordeling van een aanvraag	27
2.4.1 Wat is het beoogde resultaat?	27
2.4.2 Wat kan de cliënt zelf?	27
2.4.3 Wat kan de omgeving?	28
2.4.4 Voorliggende voorzieningen	31
2.4.5 Individuele- of maatwerkvoorziening	34
2.4.6 Eigen bijdrage	34
ERIK JAN MIDDEL - WMO CONSULENT	37
3. ZIEKTEBEELDEN EN DE TOEPASSING VAN ICF	45
3.1 Inleiding	45
3.2 Psychiatrische ziektebeelden	46
3.2.1 Angststoornissen (fobieën)	46
3.2.2 Persoonlijkheidsstoornissen	47
3.2.3 Overige psychiatrische stoornissen	47
3.3 Somatische ziektebeelden	49
3.3.1 Longaandoeningen	49
3.3.2 Hart- en vaataandoeningen	50
3.3.3 Diabetes Mellitus	51
3.3.4 Reuma	52
3.3.5 Hersenaandoeningen	52
3.4 Icf: classificeren van functioneren	54
3.4.1 Wat is ICF?	55
3.4.2 Waarom ICF binnen de Wmo?	55
3.4.3 Functioneren in kaart gebracht	55
3.4.4 Toepassing ICF binnen de Wmo	58

MARIUS HENDRIKS - TEAMLEIDER GEBIEDSTEAM WAADHOEKE **61**

4. GESPREKSVOERING **71**

4.1	Inleiding	71
4.1.1	Wet en kanteling:	71
4.1.2	Zelfredzaamheid handhaven en/of versterken	72
4.1.3	Leefgebieden Wmo	72
4.1.4	Moreel kompas en kernbegrippen	73
4.1.5	Betrouwbaarheid	74
4.2	Tweezijdigheid	75
4.3	Zorgvuldigheid	76
4.3.1	Waar denken we aan bij gespreksvoering?	77
4.3.2	Communicatie: interactie tussen ik en de ander(en)	78
4.4	De start van het gesprek: rapport & contactlegging	81
4.5	De waarde van Luisteren / Samenvatten / Doorvragen	84
4.5.1	Vragen	88
4.5.2	Informeren	91
4.6	Weerstand	92
4.6.1	Feedback	93
4.6.2	Dramadriehoek (en hoe komen we eruit!)	95

YVONNE WILTJER - PROJECTLEIDER EN ADVISEUR SOCIAAL DOMEIN **101**

5. HET VOEREN VAN EEN HUISHOUDEN **113**

5.1	Wat verstaan we hieronder?	113
5.2	Wmo maatwerkvoorzieningen	114
5.3	Indiceren huishoudelijke ondersteuning in minuten	115
5.4	Resultaatgerichte indicatiestelling	115
5.5	Vaststellen nieuwe normeringen huishoudelijke	
5.6	Bijzondere situaties	117
5.7	Abonnementstarief (voorheen eigen bijdrage)	117

GONDA DE BOER - WMO SPECIALIST **119**

**6. INDICATIESTELLING WOONVOORZIENINGEN, ROLSTOELN EN VERVOERS-
VOORZIENINGEN** **123**

6.1	Wat verstaan we hieronder?	123
6.2	Afwegingskader	123
6.2.1	De woning	123
6.2.2	Oorzaak van het probleem	124
6.2.3	Eigen oplossingen	124
6.2.4	Verhuizen	125
6.2.5	Voorzienbaarheid	125

6.3	Wmo-maatwerkvoorzieningen	126
6.3.1	Roerende woonvoorzieningen	126
6.3.2	Eenvoudige woningaanpassingen	126
6.3.3	Complexere onroerende woonvoorzieningen	127
6.3.4	Verhuiskostenvergoeding	127
6.3.5	Bezoekbaar maken woning	128
6.3.6	Verwijderen van voorzieningen	128
6.3.7	Huurderving	128
6.4	Mogelijke criteria bij het indiceren en selecteren van woningaanpassingen	129
6.5	Aandachtspunten	133
6.6	Rolstoelvoorzieningen	137
6.6.1	Wat verstaan we hieronder?	137
6.6.2	Doelgroep	137
6.6.3	Indicatie rolstoelvoorziening	138
6.6.4	Verstrekkingsvormen en soorten voorzieningen	139
6.6.5	Kinderen en rolstoelvoorzieningen	141
6.6.6	Andere regelingen voor rolstoelen	142
6.6.7	Wmo en de Kanteling	142
6.6.8	Abonnementstarief (voorheen eigen bijdrage)	142
6.7	Vervoersvoorziening	142
6.7.1	Wat verstaan we hieronder?	142
6.7.2	Doelgroep	143
6.7.3	Indicatiestelling	143
6.7.4	Verstrekkingsvormen en soorten voorzieningen	144
6.7.5	Reikwijdte	145
6.7.6	Regionaal vervoer	145
6.7.7	Vervoer in de directe woonomgeving	146
6.7.8	Bovenregionaal vervoer	147
6.7.9	Algemeen gebruikelijke voorzieningen	148
6.7.10	Kinderen van vervoervoorzieningen	148
6.7.11	Andere regelingen voor vervoer	148
6.7.12	Wmo en de kanteling	149
6.7.13	Onderzoek	149
6.7.14	Abonnementstarief (voorheen eigen bijdrage)	149

7.	BEGELEIDING BINNEN DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	151
7.1	Vormen van begeleiding	151
7.2	Begeleiding individueel	152
7.3	Begeleiding in groepsverband	152
7.4	Respijtzorg	153
7.5	Bouwstenen van Begeleiding	153
7.5.1	Bouwsteen 1	153
7.5.2	Bouwsteen 2	154

7.5.3	Bouwsteen 3	155
7.5.4	Bouwsteen 4	155
7.5.5	Bouwsteen 5	156
7.5.6	Bouwsteen 6	156
7.5.7	Bouwsteen 7	157
7.6	De rol van de Wmo consulent	158
8.	RAPPORTAGE EN BESCHIKKING	161
8.1	Inleiding	161
8.2	Het doel van de rapportage	161
8.3	Analyseren	163
8.4	Het verslag	164
8.5	De lezer	165
8.6	Opmerkingen cliënt	166
8.7	Beschikking	166
8.8	Toetsen	167
8.8.1	Rechtmatigheid	167
8.8.2	Kwaliteit	168
8.9	De verschillen	168
8.10	Checklist	169
9.	VORMEN VAN VERSTREKKING	171
9.1	Inleiding	171
9.2	Eigen kracht, algemeen gebruikelijke voorzieningen en algemene voorzieningen	171
9.2.1	Eigen kracht	171
9.2.2	Algemeen gebruikelijke voorzieningen	172
9.2.3	Algemene voorzieningen	173
9.3	Maatwerkvoorziening	173
9.4	Verschillende wijzen om voorzieningen te verstrekken	174
9.5	Financiële tegemoetkoming en meerkostenregeling	176
9.6	Eigen bijdrage en verstrekkingvorm	176
10.	RECHTSBESCHERMING BIJ DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	179
10.1	Inleiding	179
10.2	Wie kan bezwaar maken?	180
10.3	Waartegen bezwaar maken?	180
10.4	Termijn van indienen bezwaar	181
10.5	De hoorzitting	182
10.6	Bekendmaking van de beslissing op bezwaar	183
10.7	De termijn voor het instellen van beroep	183
11.	RICHTLIJNEN HUISELIJK GEWELD EN DE MELDCODE	185
11.1	Inleiding	185

11.2	Veilig Thuis	186
11.3	Huiselijk geweld	187
11.4	Vormen huiselijk geweld	188
11.4.1	Kindermishandeling:	188
11.4.2	Vormen kindermishandeling	189
11.4.3	Ouderenmishandeling	189
11.4.4	Vormen van ouderenmishandeling:	190
11.4.5	Eergerelateerd geweld	191
11.4.6	Partnergeweld en ex-partnergeweld	191
11.4.7	Oudermishandeling	191
11.4.8	Stalking	191
11.5	Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	192
11.5.1	Meldcode in de wet	192
11.5.2	Vijf stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	192
11.5.3	Overige acties voor de organisatie met betrekking tot de meldcode	193
11.5.4	Ben je Wmo consulent of Wmo adviseur?	194
11.5.5	Waarom is er in Nederland sprake van een meldrecht en geen meldplicht?	194
11.5.6	Jij maakt het verschil!	194
12.	DE ROL VAN HET CAK	197
12.1	Kerntaken	197
12.2	Maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen	198
12.3	Leveringsvormen	199
12.4	Ondersteuningssoorten	199
12.5	Abonnementstarief	200
12.6	Wat valt er onder het abonnementstarief?	200
12.7	Uitzonderingen	201
12.8	Beleidsvrijheid gemeenten	201
12.9	Clïëntvoorlichting algemeen	202
12.10	Gegevensaanlevering cak voor de eigen bijdrage wmo	202
13.	PRIVACY	205
13.1	Wettelijke context	205
13.2	Verwerken van persoonsgegevens	206
13.2.1	Vastleggen en bewaren	206
13.2.2	Verzamelen en bij elkaar voegen	206
13.2.3	Verstrekken aan een ander	207
13.2.4	Vernietigen	207
13.3	De toestemming	207
13.4	Informatie delen binnen de gemeentelijke organisatie	208
13.5	Informatie uitwisselen buiten de gemeentelijke organisatie	208
13.6	Informatie delen binnen het wijkteam of multidisciplinair overleg	209
13.7	Privacy in de praktijk van de wmo consulent	210

14. INTERVISIE VOOR WMO CONSULENTEN	213
14.1 Inleiding	213
14.2 Wat is intervisie?	213
14.3 Kenmerken intervisie	214
14.4 Voorwaarden voor intervisie	214
14.5 Intervisiemethodieken	214
14.6 De praktijk van intervisie	214
14.7 Praktische informatie	216
14.8 Intervisie en het geven/ontvangen van feedback	216
14.9 Het intervisieverslag: een format	217
14.10 Werkvormen voor intervisie	218
14.10.1 Een basismodel	218
14.10.2 Andere werkvormen voor intervisie	219
15. SAMENWERKING IN HET SOCIAAL DOMEIN	225
15.1 De decentralisaties	225
15.2 Samenwerken binnen het Sociaal Domein	225
15.3 Samenwerking buiten het Sociaal Domein	226
15.4 Samenwerking met vrijwilligers en mantelzorgers	227
15.5 Aanpak	228
15.5.1 Uitgangspunten	228
15.5.2 Stappenplan	229
15.6 Integraal werken in de wijkteams	230
16. SCHULDENPROBLEMATIEK EN DE WMO	233
16.1 Inleiding	233
16.2 Het begin van de reguliere schuldhulpverlening	233
16.3 Minnelijk versus wettelijk	234
16.4 Impact en cijfers	234
16.5 Een complex werkveld	235
16.6 Budgetcoaching, schuldhulpverlening en Beschermingsbewind	236
16.7 Schuldhulpverlening: de intake en stabilisatie	236
16.8 Schuldhulpverlening en het vrij te laten bedrag (Vtlb)	238
16.9 De schuldregeling	239
16.10 Invorderingsprocessen en schuldhulpverlening	240
16.11 Tot slot	242
YVONNE WILTING - TEAMMANAGER ZORG BIJ GEMEENTE SITTARD- GELEEN	245
17. HET HELPENDE NETWERK VAN DE CLIËNT	251
17.1 Het genogram	252
17.2 Ecogram	253
17.3 Wat kun je met het netwerk?	257

18. HET PERSOONSGEBONDEN BUDGET (PGB)	259
18.1 Voorwaarden voor een persoonsgebonden budget in de Wmo 2015	260
18.2 Geen mogelijkheid voor een persoonsgebonden budget	263
18.3 Wat betekent een persoonsgebonden budget in de praktijk	264
 19. LAAGGELETTERDHEID	 267
19.1 Inleiding	267
19.2 Hoe kan dit?	267
19.3 Wat betekent dit in de praktijk?	268
19.4 Gevolgen van laaggeletterdheid	269
19.5 Wmo en laaggeletterdheid	269
19.6 Aanpak van laaggeletterdheid	271
19.7 Wat kunt u doen als Wmo consulent?	272
19.8 Taalondersteuning	274
 BIJLAGEN	 277
Bijlage 1: Programma van eisen (pve)	279
Bijlage 2: Programma van eisen rolstoel	289
Bijlage 3: Informatie CAK en Per Saldo	292
Geraadpleegde bronnen	293
Lijst van afkortingen	295
Over Kenniscentrum WMO	296
Over Kenniscentrum Sociaal Domein	298